

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: || IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-CHIARI (Brescia). in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-CHIARI (Brescia).

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, torek 13. julija 1943-XXI

Cena posamezni številki lir 0'80

Ustanovitev Združenih mestnih podjetij v Ljubljani

Visoki komisar je izdal naredbo o ustanovitvi Združenih podjetij za elektriko, plin, vodovod in tramvaj. Podjetje je ločeno od redne uprave mestne občine in ima svoje posebne proračune in računovodstva. Najbolj bistvene določbe iz naredbe so: Podjetje oskrbuje dobavo električne energije in plina, vzdržuje naprave za pitno vodo in vodi obratovanje tramvaja ter gradi nove proge po sklepkih mestne občine. Premoženje podjetja je last občine. Čisti dobiček pripade občini. Upravi načeljuje upravni odbor, od katerih imenuje predsednika in 4 člane županizmed oseb, ki imajo pogoje za izvolitev za obč. svetnike in potrebno tehnično in upravno sposobnost. Naredba podrobno našteva delokrog upravnega odbora in predsednika. Po službi najstarejši ravnatelj posameznih tehničnih obratov podjetja prevzame funkcije generalnega ravnatelja. Tudi njegove naloge so podrobno navedene. Podjetje ima tudi svojo upravno-računovodstveno službo za reševanje sporov z osebjem in s strankami, za upravljanje materiala in inventarja, kakor tudi za splošno in posebno računovodstvo. Računovodstveno je vsak obrat podjetja ločen. O poslih podjetja, ki spadajo v delokrog občinske uprave, upravni odbor podjetja ne sklepa in ne odloča. Naredba je stopila 7. julija v veljavo.

Pravila Fašističnega avtonomnega zavoda za ljudske stanovanjske hiše potrjena

Visoki komisar je potrdil pravila Fašističnega avtonomnega zavoda za ljudske stanovanjske hiše Ljubljanske pokrajine. Glavna določila pravil so naslednja:

Zavod skladno z veljavno zakonodajo priskrbuje hiše manj imovitim slojem. Zavod ima lahko enega ali več samostojnih odsekov z ločeno imovino in proračuni za hiše posamezne občine ali skupine občin. V čl. 2. je podrobno naštet delokrog zavoda. Začetna glavnicca ima naslednje vloške ustanov: Visoki komisariat je dal 1 milijon lir, občina Ljubljana 461.700, Hranilnica Ljubljanske pokrajine, Poštna hranilnica, Pokojninski zavod in Zavod za socialno zavarovanje, vsi po 200.000 lir. Vsi vloški so gotovinski, razen vloška mestne občine, ki je v naravi — stavbišča. Zavod vodi upravni svet, v katerem imenuje predsednika in dva svetnika. Visoki komisar, enega svetnika imenuje tajnik Zveze bojevnikiških fašijev, enega ljubljanski župan, dva pa sporazumno ustanove, ki so dale vloške. Z odobritvijo Visokega komisarja se more določiti predsedniku in članom sveta odškodnina. Delokrog uprave in preglednikov je v pravih podrobno naveden. Zavod mora ustanoviti rezervni sklad, v katerega mora odkazovati vsaj dvajsetino letnega čistega dobička. V drugem delu o gradnji in upravljanju hiš se med drugim določa: Podnajemi so prepovedani. Stanovanja se smejo oddajati samo osebam, ki imajo dohodek pretežno od svojega dela. Pri oddaji del ali dobav za več ko 500.000 lir je potrebna odobritev Visokega komisarja.

Oljinate rastline v Italiji in Španiji

V prejšnjih številkah smo že obširneje poročali o prizadevanju jugovzhodnih in srednjeevropskih držav, da povečajo svojo proizvodnjo oljnatih rastlin. V dopolnitev teh izvajanj objavljamo danes še posnetek iz članka dr. Ahlfelda v »Südost-Echo« o gojitvi oljnatih rastlin v Italiji in Španiji.

Osnovo rastlinskega pridobivanja olja tvori v Italiji ko tudi v Grčiji oljka. S povprečno letno proizvodnjo 228.000 t v l. 1935—1938 je zavzemala Italija drugo mesto na svetu. Že od leta 1933. je Fašistična stranka sistematično pospeševala gojitev oljk. S premijami in tekmovanji se je skušalo povečati število oljčnih dreves, stare ali divje oljčne nasade oplemeniti ter povečati donosnost oljk. Ta prizadevanja so dosegla velik uspeh. Več milijonov oljčnih dreves je bilo na novo zasajenih oz. oplemenitenih. V vojnih letih so se ta prizadevanja nadaljevala in se more zato soditi, da ima italijanska oljna proizvodnja vseskozi rastočo tendenco.

Zelo velike količine oljnatih semen so se v zadnjih letih dobile tudi iz bombažnih nasadov, ki so se od leta 1935. povečali za večkratno. Pred letom 1935. je dosegla z bombažem zasajena površina povprečno komaj 2000 ha, leta 1937/38 22.000 ha, in leta 1940/41 64.500 ha, za l. 1942/43 pa se predvideva površina 90.000 ha.

Tudi pridobivanje konoplje se je v zadnjih letih zelo povečalo. Leta 1935. se je pridobivala konoplja na 68.000 ha, leta 1940. na 92.000 in za 1943 je predvidena površina 98.400 ha. Konoplja se goji v prvi vrsti zaradi pridobivanja vlaken in semen.

Gojitev drugih zelno oljnatih rastlin je bila v Italiji pred leti neznatna, šele v zadnjem času, ko je izostal dovoz iz čezmorskih dežel, so tudi v Italiji začeli gojiti repico, lan, peso, sezam, sončnice in sojo. Najpomembnejša je gojitev lanu, dočim se druge rastline goje še v manjši meri. Za leto 1942/43 je predvidena gojitev lanu na 37.100 hektarjih. Iz navedenega se vidi, kako mnogo se je v Italiji storilo, da se zagotovi oskrba prebivalstva z oljem.

Glede gojitve oljk je Španija na prvem mestu. Oljka raste skoraj v vsej deželi. Središče oljne kulture je v Andaluziji v provincah Jaen, Cordoba in Sevilla. Oljni nasadi so v teh krajih zelo dobri, ker so bili pred približno desetimi leti obnovljeni. V zadnjih letih se je gojitev oljk še povečala. V letih 1926—1935 je rasla oljka na 1.817.000 hektarjih, v letu 1940 pa na 1.935.000 ha. Po končani državljanski vojni je vlada takoj posvečala posebno pozornost oljni kulturi. Razvila se je intenzivna propaganda, da se z večjo porabo gnojil ter zatiranjem oljčnih škodljivcev poveča donos oljk. Vse oljno gospodarstvo se je državno strumno organiziralo ter podredilo Nacionalnemu oljnemu sindikatu. Zatiranje škodljivcev vodi državni zavod v Jaenu. Tudi za l. 1942/43. so bili izdani potrebni ukrepi, da se zagotovi večji pridelek olja, kar je zaradi slabe le-

tine v l. 1942. še posebno potrebno. Ker je v zadnjih letih primanjkovalo olja, se je znatno povečala gojitev sončnic. S posebno zakonsko naredbo se je odredilo povečanje s sončnicami posejane površine v celi vrsti pokrajin. Določena pa je bila tudi najvišja meja za gojitev sončnic ter ne sme ta presegati 50.000 ha. Tudi tkaniške oljinate rastline postajajo v Španiji vedno pomembnejše, zlasti kar se je l. 1942. ustanovil zavod za pospeševanje gojitve tkaniških rastlin. Zavod ima centralo in pet tehničnih oddelkov, in sicer: za bombaž s sedežem v Seville, za sviloprejško s sedežem v Mureciji, za lan s sedežem v Leonu, za konopljo s sedežem v Alicantu in za trda tkiva s sedežem v Malagi. Španski bombažni nasadi so dosegli v l. 1939/40. približno 19.000 ha, torej dvakrat toliko ko v letih 1930/31.—1934/35. V zadnjih letih pa so se znova povečali. S tem pa se je tudi zelo dvignilo pridobivanje bombažnih semen. Dočim se še do konca l. 1920. ni gojil lan, se je gojil l. 1939. že na

1263 ha, l. 1940. pa na 3579 ha. Od takrat pa se je pridobivanje lanu še močno povečalo, zlasti pa se goje v srednji in severni Španiji dolgoživne rastline, dočim se v južnih krajih daje prednost pridobivanju oljnatih semen.

Na Portugalskem se je do pred kratkim pridobivalo samo oljčno olje. Šele v zadnjih letih so se napravili poskusi tudi za gojitev soje. Oljka je razširjena v vseh portugalskih krajih. Največji nasadi so v srednjem delu dežele. Oljke rasto na površini približno pol milijona ha. Proizvodnja oljnega olja je dosegla l. 1939/40. 75.800 ton, l. 1940/41. ko je bila zelo slaba letina, 34.500 t, naslednje leto pa 66.600 ton. V zadnjih letih je začela država v znatnejšem obsegu nadzirati oljno gospodarstvo.

Iz vsega sledi, da si v Italiji, Španiji in Portugalski zelo prizadevajo, da dvignejo rastlinsko pridobivanje olja in da imajo ta prizadevanja tudi uspeh. Za leto 1943. se more napovedati znaten dvig proizvodnje olja in s tem tudi boljše oskrba prebivalstva z oljem.

Italijanska industrija paradižnikov

Industrijska koncentracija v Italiji ima svoje izhodišče od nekaterih panog živilske in oblačilne industrije. Kakor je razvidno iz uradnega poročila o zadnjem zasedanju osrednjega korporacijskega odbora, se je znižalo število obratov za konserviranje paradižnikov od 269 na 157, da se je torej znižalo na 58 odstotkov. Ostala podjetja pa bodo proizvedla 74,8 odstotka vse prejšnje proizvodnje. Po statističnih podatkih italijanskega gospodarskega lista »Il Sole« pa v številu 269 nikakor niso obsežena vsa italijanska podjetja za izdelovanje paradižnikovih konserv. To pa zaradi tega, ker dela od vseh 3250 podjetij, kolikor jih navaja »Il Sole«, skoraj 3000 z manj ko deset delavci, od teh pa zaposluje skoraj 2000 podjetij samo po 1—5 nameščencev. Sklepati se more, da je koncentracija zadela samo podjetja z več ko 10 delavci. Med velikimi podjetji zaposlujejo štirje obrati več ko 500, 3 več ko 1000 in en obrat več ko 2000 delavcev.

V celoti je zaposlenih v tej industrijski panogi približno 40.000 ljudi. Ti predelajo na leto približno 1 milijon ton paradižnikov. Za njih pridobitev je potrebno približno 50.000 ha zemlje. Glavna središča industrije za konserviranje paradižnikov so v gornji in

južni Italiji ter na Siciliji. Po zadnjih podatkih iz l. 1940. se je proizvedlo 150.000 ton konserv v vrednosti 600 milijonov lir. V letu 1939. se je izvozilo 70.000 t konserv v vrednosti 170 milijonov lir. Ta izvoz je presegal ves izvoz paradižnikovih konserv iz USA, Španije, Francije in drugih dežel.

Podobne velike številke dosega tudi industrija sadnih konserv (vključno industrije sadnih sokov), ki je porabila petino vse italijanske sadne proizvodnje in eno desetino italijanske sladkorne proizvodnje, ker uporablja polovico sladkorja pri konservah. Letna proizvodnja sladkornih konserv je znašala 80.000 ton v vrednosti 500 milijonov lir. Za povrtninske konzerve se je na leto porabila desetina vse proizvodnje ter se je izdelalo 25.000 ton konserv v vrednosti 100 milijonov lir.

Razcepjenost italijanske konservne industrije je nastala predvsem iz zgodovinskih razlogov. Šele pred poldrugim stoletjem je Spallantini dal znanstveno podlago za italijansko konservno industrijo. Naravno pa je, da so se konzerve najprej izdelovale v domačem obrtu in da so šele pozneje nastala velika podjetja. Koncentracija konservne industrije bo olajšala tržni red, pripomogla pa tudi k povečanju proizvodnje.

Jasna nemška politika srednjega stanu

»Südost-Echo« objavlja pod gornjim naslovom naslednji dopis iz Berlina.

Dočim so znašale l. 1938. vloge pri nemških hranilnicah šele 24 milijard mark, so narasle do konca l. 1942. že na 50 milijard mark, torej za več ko 100 odstotkov. Če prištejemo še povečanje vlog pri bankah in večje naložbe denarja

v posojilih, zastavnih listih in drugih vrednostnih papirjih, se iz tega spozna nespremenjeno zdravi čut nemškega ljudstva za varčevanje. Čeprav se danes nek denar že samo zato ne potroši, temveč naloži, ker ni blaga na razpolago, vseeno ni v tem popolna razlaga za strmi dvig varčevanja. Za narodnega gospodarja nastaja

ja zaradi trajnega dviganja hranilnih vlog teoretično vprašanje, če to povečanje posesti, ki se more lepega dne spremeniti v zahtevo po blagu, ne vsebuje tudi nevarnosti. Pojavila se je pa tudi že misel, da bi mogla država pri daljšem trajanju vojne v kakršni koli obliki seči po teh hranilnih vlogah. Govorilo pa se je tudi že o tem, če se bo sedanja kupna moč marke mogla ohraniti v bodoče tudi za prihranjene zneske. Zahvaliti se je treba državnemu gospodarskemu ministru dr. Funku, da je ob 125letnici berlinske hranilnice povzel besedo, da pojasni celotni kompleks varčevanja. Če smo uvodoma opozorili na čut varčevanja nemškega ljudstva, da bi s tem označili pozitivno politiko srednjega stanu, ki jo je ta stan vaju, potem se je v govoru dr. Funka našlo potrdilo za pravilnost našega naziranja. Tudi dr. Funk je opozoril, da pripadniki nemškega srednjega stanu kot najbolj vneti varčevalci pripravljajo svojim otrokom podlago za socialni dvig in s tem pospešujejo tudi vaju proces izbire v nemškem ljudstvu. Priznanje tega dela se seveda ne sme pokazati v nekem »kaznovanju«, kot kar bi se brez dvoma občutilo obdačenje hranilnih vlog. Nasprotno mora izreči čutu varčevanja nemškega ljudstva svoje priznanje tudi država. To naziranje zastopa minister Funk že leta in je tudi danes ostal tega mnenja. »Če si lasti država pravico do prihrankov nemškega ljudstva, potem ima tudi dolžnost, da ohrani nemškemu ljudstvu vrednost njegovih prihranjenih vsot.«

V vojni nakopičene hranilne vloge se morajo prevesti v mirno dobo brez zmanjšanja njih vrednosti, da bodo mogle kasneje v blagu najti svoje polno kritje. To je mnogo bolj pravilna pot ko pa bog v stvarne vrednote, ki so navadno le preplačani predmeti, ki nimajo nobene prave notranje vrednosti. Kdor ima zaupanje v bodočnost — tako je naglasil dr. Funk — bo še nadalje varčeval. Kajti v zaupanju je najmočnejša sila nemškega naroda in na zaupanju ter nacionalni disciplini je postavljena varnost nemške veljave.

Plačilo mezde za državne praznike

Pokrajinska zveza delodajalcev je pozvala Združenje industrijcev in obrtnikov, da obvesti svoje člane, da morajo plačati delodajalec normalno dnevno mezdo onim delavcem, ki jih ni bilo na delo ob obletnici ustanovitve Imperija dne 9. maja, in sicer po naredbi z dne 21. decembra 1942-XXI št. 231, objavljeni v »Službenem listu« z dne 23. decembra 1942-XXI št. 102. Delavcem pa, ki so na ta dan delali, pripada plačilo v dvakratni izmeri normalne dnevne mezde (izključivši morebitni povišek, ki ga predvidevajo za prazniško delo zakon ali kolektivne pogodbe).

Gornje je utemeljeno v določbi točke f) čl. 4. navedene naredbe, na podlagi katere se morajo uporabljati določbe te naredbe tudi v primerih, ko je mirovalo delo iz razloga, ker so gornji prazniki sovpadli s kakim prazniškim dnevom v smislu zakona ali kolektivnih pogodb ali s praznovanjem krajevne svetnika — patrona.

Italijanski finančni ukrepi

Od mnogih ukrepov, o katerih se je razpravljalo v Italiji zaradi povečanja državnih dohodkov, je bil sedaj prvi uzakonjen. K splošnemu prometnemu davku na vse prodaje in storitve v višini 2% prometa pride sedaj še izredni vojni dodatek v višini 1 odstotka, ki ga mora vedno plačati prodajalec. Ta dodatek se tudi ne sme prevaliti na kupca, kakor je pri splošnem prometnem davku dovoljeno. Izvzete so od vojnega dodatka one prodaje, ki že dosedaj niso bile zavezane prometnemu davku, zlasti trgovina z važnimi živili, kakor so testenine, riž, posušeno meso itd. Na splošno so oproščeni vojnega dodatka tudi uvozi iz inozemstva. Posebno se na novo uredi obdajenje prodaje antičnih umetnin, pohištva in predmetov ter kuriozitet. Od vseh teh prodaj se plača v bodoče davek v višini 25 odstotkov kupne cene.

Iz italijanskega gospodarstva

Stalni odbor Mednarodnega kmetijskega zavoda v Rimu se je sestel pod predsedstvom barona Acerba. Sestanka so se udeležili zastopniki naslednjih držav: Italije, Argentine, Burne, Bolgarske, Danske, Nemčije, Finske, Francije, Irana, Irske, Hrvaške, Paragvaja, Romunije, Španije, Švedske, Švice, Turčije in Madžarske. Odbor je odobril poročila predsednika in generalnega tajnika. Nato je razpravljalo o važnih vprašanih sodelovanja na mednarodnem polju. Z živahnim zadoščenjem je sprejel odbor poročilo o uspešnem delovanju Zavoda, ki se skuša vedno bolj prilagoditi načrtu, da bi se čim uspešneje zastopali interesi kmetijstva in omogočila obnova v povojni dobi gospodarstva.

Italijanska filmska družba Cinecittà S. A. Stabilimenti Cinematografici v Rimu je imela lani 5.64 (predlani 1.85) milijona lir čistega dobička. Od dobička bo porabila družba 4.55 milijona lir za amortizacijske namene, 5.9 milijona lir pa dobi država kot edina delničarka. Bilanca družbe izkazuje za 55 milijonov lir aktiv v nepremičninah, blago je izkazano s 5.9 milijona, filmi z 1.1, gledališki fond z 2 ter dolžniki v višini 18.1 milijona lir. Amortizacijski sklad družbe je narasel na 19.3 milijona lir, obveznosti družbe pa so izkazane v višini 36.5 milijona lir. Glavnica družbe znaša 50 milijonov lir.

Konsumne omejitve v porabi električnega toka so v Italiji s 1. majem odpravljene. Industrijska podjetja so samo zavezana, da ne porabijo več električne energije ko v istem mesecu prejšnjega leta. Elektrokemična in elektrometalurški podjetja pa so prosta sploh vseh omejitev, enako tudi podjetja, ki delajo za vojsko.

Gozdna direkcija v Spalatu ceni vso gozdno površino Dalmacije na 152.000 ha. Večina teh gozdov obstoji iz malo vrednih mladih dreves. Sedaj so bili italijanski gozdni zakoni razširjeni tudi na Dalmacijo in je s tem ustvarjena podlaga za njeno načrtno pogozdovanje.

V San Remu se delajo sedaj poskusi z neko iz Brazilije uvoženo rastlino (Hedychion coronarium), ker so njena vlakna zelo uporabna za izdelovanje papirja. V Braziliji pridobe na hektar 14 ton posušenih vlaken te rastline in se more iz teh vlaken izdelati 8 ton papirja. V Italiji pa so po šestmesečnih poskusih dosegli, da pride na enem hektarju 17 ton vlaken in s tem tudi več papirja.

Vse tvrdke, ki se bavijo z izdelovanjem tipiziranega pohištva, morajo korporacijskemu odboru za lesna nakazila poslati vsake tri mesece natančen izkaz o lesni potrošnji. Izkaz mora biti podkrepjen s prilogami. Poročati morajo tudi o uporabi nakazanega lesa ter o načinu izgotovitve pohištva.

Predpisi o žetvi in namembni žita

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal zaradi vzporeditve predpisov o ureditvi ukoriščenja žitnega pridelka naredbo, ki v glavnem določa:

Clen 1. — Pšenica, rž, oves, ajda, ječmen, kuruza in njih mešane vrste so od trenutka, ko se požanjejo in po vsej svoji količini v zrnju pri pridelovalcu ali pri tistem, ki ima pridelok, pod zaporo na razpolago Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu in se ne smejo zopori odtegniti, kolikor ne določa naslednji člen izjem.

Iz člena 2. — Od zapore po prednjem členu so izvzeti v količinah in po pogojih, kakor jih določijo Visoki komisar z odlokom, tisti pridelki, ki so določeni za družinsko potrošnjo pridelovalcev ter njihovih kmetijskih delavcev in sorodnih skupin ter količine za setev in za rejo živine. Te količine se v nobenem primeru ne smejo odstopiti za druge namene.

Presežki nad deleži, dovoljenimi za potrebe iz prednjega odstavka, ostanejo pod zaporo na razpolago Prevodu, kateremu jih je treba javiti v 10 dneh od dne, ko se presežek ugotovi.

Iz čl. 3. — Pridelovalci in imet-

niki z zaporo obseženih pridelkov so dolžni te hraniti in so odgovorni, da se upošteva zapora do njih oddaje Prevodu, ob pogojih in v rokih, kakor jih določijo ta zavod.

Z zaporo obseženi pridelki se ne smejo porabiti, prodati ali odstopiti niti se ne smejo odvažati drugače kot za pooblaščen namene.

Clen 4. — Kmetijski oddelek Visokega komisariata ugotovi sporazumno s Pokrajinskim prehranjevalnim zavodom in z občinskimi preskrbovalnimi uradi ploščine, uporabljene za gojitev pridelkov iz člena 1, te naredbe.

Po ugotovitvah iz prednjega odstavka sporoči Prevod posameznim pridelovalcem, koliko vsakega posameznega pridelka so dolžni oddati.

Clen 5. — Cene za oddajo določijo Visoki komisar in veljajo za blago, oddano v razsutem stanju v zbiralnih središčih, ki jih določijo Prevod.

Po čl. 6. se kršitve teh določb kaznujejo z globo do 5000 lir ali pa še z zaporom do 2 mesecev.

Ta naredba je stopila 10. julija v veljavo.

Določbe o preskrbi in razdeljevanju sena in slame

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naredbo, iz katere povzemamo naslednje določbe:

Clen 1. — Vse količine sena in pšenične, ovsene, ržene in ječmenove slame, pridelane v pokrajini ali uvožene, so pod zaporo na razpolago Prevodu in se ne smejo odsvajati.

Količine teh pridelkov, ki so potrebne za navadno uporabo gospodarstev posameznih imetnikov, se po tistem delu, ki ni zasežen v smislu poznejšega čl. 6., opravečajo zopore postopno, kakor se uporabljajo.

Clen 2. določa, da se mora vsaka prodaja ali odstop trave prijaviti Prevodu v 15 dneh. Količino košnje pa se mora prijaviti Prevodu v 15 dneh od dneva košnje.

Clen 3. določa, da se mora zaseženi pridelok ohraniti v dobrem stanju in da se ne sme zametavati ali uničevati.

Po členu 5. mora Ravnateljstvo kmetijske in veterinarske službe v aprilu sestaviti sezname gospodarstev, ki morajo oddati seno in slamo in navesti njih oddajne deleže.

Iz člena 6. Prevod po teh se-

znamih, prijavah imetnikov in zahtevah Oboroženih sil predpiše vsakemu gospodarstvu, koliko sena in slame mora oddati.

Nezasežene odvečne količine se morajo prijaviti Prevodu.

Kmetijska in prevozna podjetja, ki ne pridelujejo ali imajo premalo sena in slame, smejo zaprositi v juliju pri Prevodu za nakazilo sena in slame ter v prošnji navesti tudi število in vrsto živine, ki jo imajo.

Po členu 9. ureja ves promet s slamo in senom Prevod. Prevozi brez predhodne pooblastitve Prevoda niso dovoljeni.

Clen 10. določa, da je za izvoz v čl. 1. navedenih pridelkov potrebna predhodna izjava Visokega komisariata, da ni zadržka.

Uradniki Ravnateljstva kmetijske in veterinarske službe ter Prevoda imajo po čl. 11. tudi pravico krajevnih ogledov pri gospodarstvih.

Po členu 14. je vsaka pogodba, ki nasprotuje tej naredbi, povsem pravno neveljavna.

Za kršitev naredbe so določene kazni z zaporom do 2 mesecev ali z globo do 5000 lir.

Naredba je stopila 10. julija v veljavo, hkrati s cenikom za letno 1943/44.

Takse na fakture izvirajoče iz Kraljevine

Na vprašanje glede taksiranja faktur, ki prihajajo iz starih pokrajin Kraljevine, je prejela Pokrajinska zveza delodajalcev od Visokega komisariata sledeče pojasnilo:

»Po Pokrajinski zvezi delodajalcev nam je bila predložena umestnost, da se izdajo pojasnila o čl. 22. naredbe z dne 8. februarja 1943-XXI št. 16, ki se tiče taksne zavezanosti inozemskih faktur.

»Z ozirom na to potrjujemo, da so zavezane plačilu te takse samo fakture, izdane v državah izven Kraljevine Italije. Ker se za fakture, izdane v Italiji, se plača predpisana taksa ob izdaji. Naravno je, da morajo prizadeti ugotoviti, da li so te fakture dejansko pravilno taksirane, ker jih sicer zadenejo po zakonu predvidene kazni.

»Kar se tiče dohodninskega davka (imposta sull'entrata), ki se v

Kraljevini v mnogih primerih pobira od prometa v Kraljevini sami s kolkovanjem v znesku 2% od vrednosti, je pomniti, da ne velja za Ljubljansko pokrajino, in da torej prodaje, izvršene v Kraljevini, blaga, namenjenega za Ljubljansko pokrajino, niso zavezane plačilu omenjenega davka.

»To blago pa je podvrženo ob vstopu v Ljubljansko pokrajino prometnemu davku v isti izmeri kot ustrežajoče blago notranje proizvodnje, po različnih stopnjah, ki jih predvideva veljavna tarifa. Drugo blago, ki prej ni bilo podvrženo tej dajatvi in ki je navedeno v tabeli C, priloženi k naredbi od 29. decembra 1942-XXI št. 260, plača ob vstopu iz Kraljevine v Pokrajino omenjeni davek v iznosu 2%.

Vpostava upravnega sodišča

Opozarjamo na naredbo Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino, s katero se je vpostavilo

upravno sodišče. To sodišče bo odločalo tudi o tožbah, ki so bile na dan 6. aprila 1941 že vložene in se tičejo javnih oblastev in javnih naprav v Ljubljanski pokrajini. Zadevne tožbe pa se morajo obnoviti do 1. avgusta t. l., ker veljajo sicer za umaknjene in dobi izpodbijani upravni akt izvršnost. Prav tako se morajo do tega roka vložiti pri tem sodišču tožbe, za katere izpodbijni rok 6. aprila 1941 še ni bil potekel in glede katerih je rok začel teči po 6. aprilu 1941 pa stopila omenjena naredba v veljavo.

Ker upravno sodišče stvarno še ne posluje, naj se tožbe vlagajo po pošti na povratni receptis.

Preskrba z riževim zdrobom

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata je poslal sledeči dopis Združenju industrijscev in obrtnikov:

»Vabimo vas, da nam predložite načrt za nakazila riževega zdroba (polzdroba) vašim članom, ter bomo skušali tak načrt v skladu z razpoložljivo količino izvajati počenši s tekočim mesecem.«

Združenje prosi prizadeta podjetja, da mu nujno sporoče zahtevane podatke, da sestavi razdelilni načrt. Podjetja, ki podatkov ne bi predložila, se v razdelilnem načrtu ne bodo upoštevala.

Predmeti iz stekla in keramike

Pokrajinski svet korporacij sporoča:

Da se preprečijo prekrški predpisane reda netipiziranih predmetov iz stekla in keramike, vabimo Združenje, da opozori prizadete trgovce in industrialce na dolžnost, da morajo vpisati razbremenitev v inventarjih, ki so bili svoječasnno predpisani za zalogo blokiranih izdelkov, ob vsaki prodaji dotičnih predmetov, ki je bila izvršena na podlagi vsakokratne pooblaščenega oprostive bloka.

Razvoj španskega gospodarstva

Iz raznih čimteljev se more spoznati, da se je špansko gospodarstvo razvijalo zaradi povečane gospodarske delavnosti, večje proizvodnje in močnejše ponudbe ugodno in da je tudi na kapitalnem trgu nazadoval nezdravi in pretirani obtok. Beg v stvarne vrednosti se je med tem praktično skoraj nehaj in denar je povečal svojo vrednost. Kot potrditev te trditve se more navesti, da so v zadnjem času prišle na trg nekatere emisije novih obligacij namesto po dosedanji obrestni meri v višini 5%, po zvišani obrestni meri 5.5%.

Strojarske tovarne na Bolgarskem

Kmetijsko ministrstvo v Sofiji je imenovalo poseben odbor, ki naj prouči vprašanje proizvodnje strojarskega materiala in obdelovanja kože. Po podatkih tega odbora ima Bolgarska zadosti surovin za proizvodnjo čreslovine. Sodijo, da bi mogla Bolgarska na leto pridobiti 2 milijona kg strojarskih ekstraktov. Kmetijsko ministrstvo namerava postaviti dve velikim tovarni za izdelovanje rastlinskih strojil bi se mogla bolgarska usnjarska industrija osamosvojiti. Dosedaj se je na Bolgarsko letno uvažalo 2.5 do 4 milijone kg strojil.

Občni zbori

Zbor družbenikov Premogokopne združbe »Belokrajina« v Črnomlju bo 24. julija ob 11 v pisarniških prostorih Prometnega zavoda za premog. Dnevni red običajni.

Gospodarske vesti

Da bi se bolje zajela vsa žetev in da bi se pravično razdelila vsa živila, je hrvaško gospodarsko ministrstvo pravico razpolaganja z vsemi žiti, stročnicami in krompirjem monopoliziralo. Na poziv države se morajo vse žitne vrste oddati po predpisanih cenah. Ta monopolska pravica se more raztegniti tudi na druge rastline.

Zagrebska mestna elektrarna je na novo določila cene za električni tok in sicer: za razsvetljavo na 14 kun, za pogon na 6.63 (v času največje obtežbe na 14 kun), za velika industrijska podjetja s potrošnjo nad 100.000 kilovatnih ur na leto pa na 4.18 kune. Državni urad za cene in mezde je nove cene za električni tok že odobril. Pomniti je treba, da se za tok za razsvetljavo plačuje še 1.25 kune državne in 0.75 kune občinske trošarine.

Cene za usnje so bile na Hrvaškem pred kratkim zvišane.

Srbska vlada je sklenila, da se pobira od zemljarine posebna 120 odstotna doklada, katere so oproščeni kmetovalci, ki oddajo svoje pridelke proti plačilu v srbskih državnih zakladnih listih.

V Turčiji so uvedli na skoraj vse kmetijske pridelke nove davke, ki pa se plačujejo v prvi vrsti v naturi. Davčna stopnja za posamezne davke se giblje med 8 in 12 odstotki. Računati je s tem, da bo plačal producent relativno tem manj davka, čim več oddal svojih pridelkov. Namen novih davkov je torej ta, da bi se povečala dobava kmetovalcev na turški domači trg.

Madžarske državne železnice so s 1. julijem zvišale tovrstne pristojbine za 25 odstotkov, pristojbine za ekspresne pošiljke pa za 40 odstotkov. Zvišanje ne velja za železne rude, mleko, drva in nekatere druge predmete.

Švice že šest tednov ni dobila od Anglije nobenih navycertov, ker bi Anglija najbrže hotela doseči od Švice nove gospodarske koncesije.

Švica namerava zvišati železniško potniško tarifo za 25, blagovno pa za 20 odstotkov.

Zetveni izgledi na Portugalskem se presojajo neugodno, ker trpi žito zaradi nezadostnega dežja, letino krompirja pa ogroža kolarški hrošč.

Na Švedskem je padla stavbena delavnost v primeri z letom 1939. na 50 odstotkov. Zidajo se predvsem mala stanovanja, in sicer s pomočjo vlade.

V Angliji so zaradi nujne potrebe na lesu gozdove tako zelo razredčili, da nove sečnje dejansko niso več mogoče. Zato so sedaj izdelali nov načrt o pogozdovanju Anglije. Po tem načrtu bi se izdalo v prvih desetih letih po vojni za pogozdovanje 40 milijonov funtov.

V severno-ameriški premogovni industriji je bilo sklenjeno premirje do 31. oktobra 1943. Delovni pogoji in mezde ostanejo neizpremenjeni. Delavci pa gredo odšle na delo ne več kot delojemalci delodajateljev, temveč kot nameščenci zvezne vlade.

Priprave za postavitve mostu čez Donavo

V Sofiji se nahaja romunska delegacija, ki se dogovarja zaradi postavitve mostu čez Donavo pri Giurgiu in Rusah. Razpravljajo v prvi vrsti o tehničnih vprašanjih, ki so v zvezi z nameranim mostom, ki je enako važen za Romunijo ko za Bolgarsko. Gre tudi za to, da se natančno določi kraj, kjer naj se postavi novi most. Romunsko-bolgarski odbor za postavitve tega mostu se more poslužiti ugotovitev, ki so jih zbrali inženirji na kraju samem. Predvsem so preiskali inženirji tudi trdnost zemlje in v ta namen izvedli številna vrtnanja. Načrti za novi most so že popolnoma izdelani.

harva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova 8

Telefon št. 22-72.